[Vis nyhedsbrevet i browser]

Fagligt nyt

Nyhedsbrevet til dig, der betaler økologisk Innovationsbidrag. Her bliver du opdateret med faglig viden relateret til de indsatser innovationsbidraget går til. I dette nummer kan du læse om:

- Innovationscenter dykker ned i overlevelsen af økologiske pattegrise
- Vårhvede kan levere brødkvalitet, men bygfluen kræver en strategi
- Jordsundhed og regenerativt landbrug er også en del af årets Øko-markdag

---

Foto: Linda Rosager Duve

Innovationscenter dykker ned i overlevelsen af økologiske pattegrise

Innovationscenter for Økologisk Landbrug forventer at kunne præsentere nye tal for dødeligheden af økologiske pattegrise i slutningen af 2026.

- Vi arbejder på en opdateret kortlægning af dødeligheden blandt økologiske pattegrise, så landmænd, medier og politikere ikke skal agere og træffe beslutninger på baggrund af forældede data, forklarer Sarah-Lina Aagaard Schild, der er projektleder og specialkonsulent hos Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

Hun fortæller, at der blandt både landmænd og andre fagfolk i branchen er en forventning om, at den aktuelle pattegrisedødelighed er betydeligt lavere end det tal, der blev offentliggjort i 2018 baseret på en dataindsamling fra 2014-2015. Siden da er der nemlig gjort flere tiltag på de økologiske bedrifter for at nedbringe pattegrisedødeligheden.

I dag anvender de økologiske griseproducenter typisk grise med en anden genetik, end de gjorde tilbage i 2014-2015. Hovedparten af producenterne indkøber i dag avlsdyr fra en økologisk avlsbedrift (p.t. kun TN70), hvorimod man tidligere anvendte 80 % egen avl suppleret med 20 % indkøbte konventionelle polte.

Siden 2014-2015 er der også implementeret en række managementtiltag, som bidrager til at fremme pattegrisenes overlevelse. Det handler bl.a. om, at søer i faremarken skal have adgang til skygge i sommermånederne, ligesom der er større fokus på mikroklimaet i farehytten.

- Vi undersøger, om tiltagene har haft en positiv effekt, og der er god grund til at forvente en betydeligt højere overlevelse blandt de økologiske pattegrise i dag. Den forventning vil vi have be- eller afkræftet gennem opdaterede data, siger Sarah-Lina Aagaard Schild.

- Mange økologiske griseproducenter bidrager med deres data til projektet, og det er meget

positivt, fordi vi selvfølgelig ønsker, at datagrundlaget bliver så validt og repræsentativt som muligt, fortæller hun.

Anbefalinger for øget overlevelse

Ud fra den nye undersøgelse vil Innovationscenter for Økologisk Landbrug definere en række anbefalinger til de økologiske landmænd.

- Foruden det opdaterede tal for pattegrisedødeligheden indsamler vi også data og erfaringer fra praksis, som skal hjælpe os med at pege på, hvornår risikoperioderne for pattegrisenes dødelighed ligger, og hvilke tiltag, der kan anvendes for at øge deres overlevelse, fortæller Sarah-Lina Aagaard Schild.

Foreløbige tal fra den nye undersøgelse viser, at ældre søer er mest påvirkede af temperaturen, når man ser på risikoen for døde pattegrise den første uge efter faring. Også fra uge 2 efter faring og frem til fravænning viser tallene, at de ældre søer har øget risiko for døde pattegrise ved øget temperatur. Førstelægssøer har øget risiko både ved lavere og ved højere temperaturer.

Kuldstørrelsen ser også ud til at have en sammenhæng med temperaturen, da de foreløbige tal viser, at jo højere temperatur des større kuldstørrelse og risiko for døde grise.

- Vi glæder os til at dykke mere ned i tallene og blive klogere på, hvad der er på spil, så vi også fremadrettet kan arbejde for at øge pattegrisenes overlevelse, så de økologiske producenter fortsat kan udvikle deres produktion med dyrevelfærden i højsædet, fortæller Sarah-Lina Aagaard Schild.

Foto: Kjeld Andreasen, Djursland Landboforening (Bygfluens larves gnav inde i stænglen giver korte og deforme strå og aks)

Vårhvede kan levere brødkvalitet, men bygfluen kræver en strategi

Af Lars Egelund Olsen, Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Vårhvede er for mange økologiske landmænd et attraktivt alternativ, når vinterhvede ikke leverer den nødvendige brødkvalitet. I økologisk vinterhvede er det ofte svært at nå et råproteinindhold, der opfylder kravene til brødhvede. Her har vårhvede i mange tilfælde vist sig at være en mere sikker vej til højere protein og bedre afsætning. Men de senere år har dyrkningen været udfordret af stigende angreb af bygfluen.

Trods navnet lægger bygfluen æg i spæde vårhvedeplanter. Når larverne klækkes, gnaver de inde i stænglen, hvilket hæmmer strækningen af strået. Resultatet er korte og deforme strå med små aks – og i værste fald markante udbyttetab. Konventionelle forsøg har vist, at angreb kan koste op mod 30-40 % af udbyttet, og erfaringer fra praksis peger i samme retning.

I økologiske markforsøg er der arbejdet med at reducere angrebene gennem ændret såtid. En metode har været sen efterårssåning af vårhvede. Her er tanken, at planterne når længere i udvikling, inden bygfluen flyver, og derfor er mere robuste over for angreb. Forsøgene har da

også vist færre larver i de efterårssåede marker. Til gengæld har det vist sig vanskeligt at opnå den ønskede brødkvalitet, når vårhvede sås i efteråret. Dermed opstår et klassisk dilemma mellem kvalitet og risiko for skadedyr.

Nye forsøg fra 2025 undersøger en anden løsning: Tidlig forårssåning – fra midten af februar til omkring 11. marts – reducerede angrebene markant (se figur 1 nedenfor). Samtidig blev der høstet et højere udbytte i de tidligt sådede marker. Forklaringen er sandsynligvis også her, at planterne når et mere robust udviklingsstadie, inden bygfluen lægger æg.

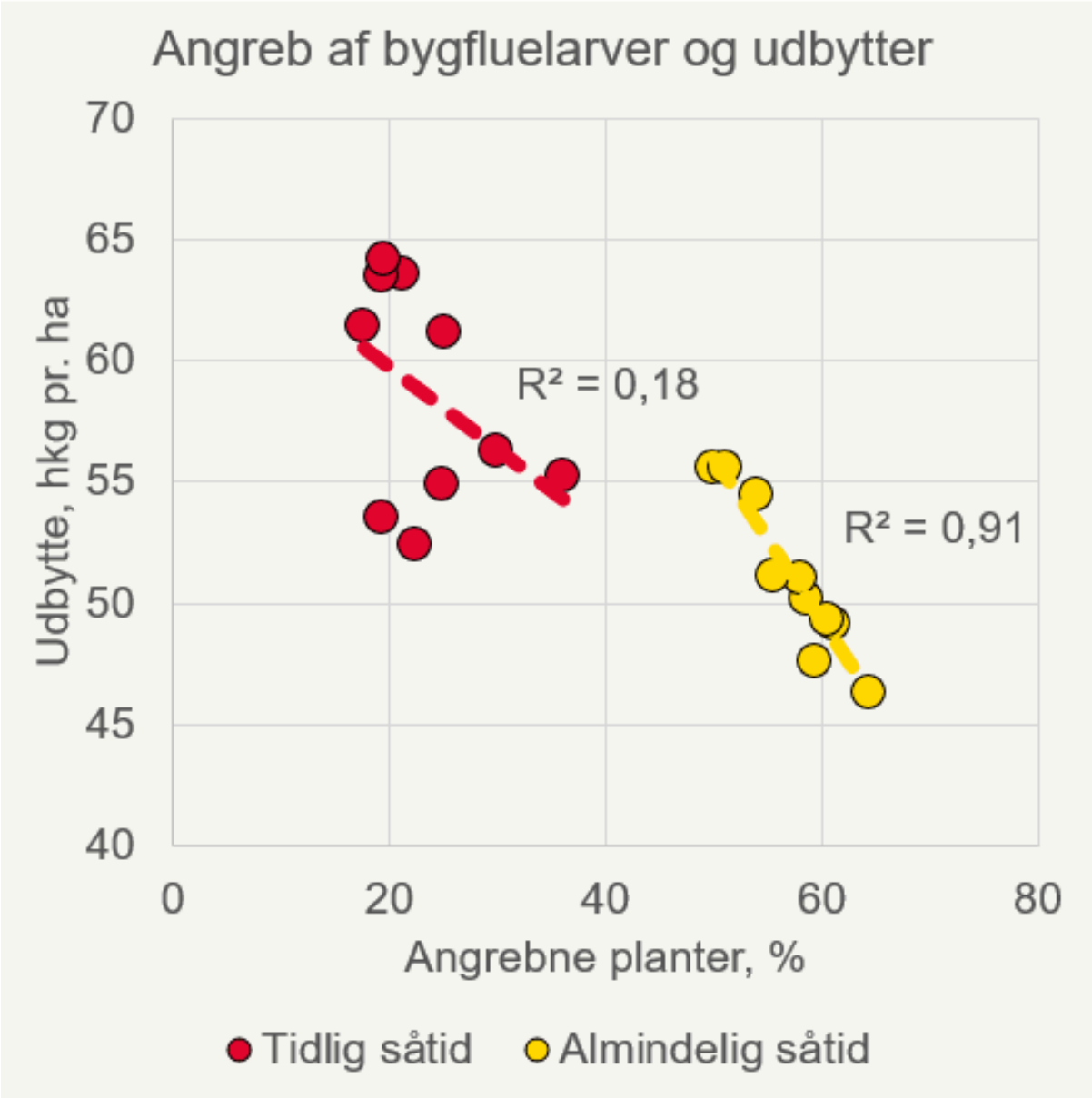

Figur 1. Angreb af bygfluelarver før høst og udbytte i vårhvede. Resulter for ti sorter ved to såtider.

Forsøgene gentages i 2026, men resultaterne indikerer allerede nu, at tidlig såning kan være et værktøj i de år, hvor jord og vejr tillader det. For landmanden betyder det, at fleksibilitet i såtid og fokus på tidlig etablering kan være afgørende for at lykkes med vårhvede.

Kort sagt: Vårhvede kan fortsat være en relevant afgrøde til brødkvalitet, men bygfluen kræver, at dyrkningen planlægges med omtanke. Tidlig såning ser ud til at være en lovende strategi, der både kan reducere risikoen for angreb og sikre et godt udbytte.

Foto: Karen Munk Nielsen

Jordsundhed og regenerativt landbrug er også en del af årets Øko-markdag

Sommerens største økologi-event nærmer sig, når hele branchen mødes til Øko-markdag onsdag den 3. juni i Almind ved Kolding, hvor økologisk landmand Henrik Jessen lægger marker til arrangementet. Der er gratis entré, og alle er velkomne.

Dagen vil byde på en række demonstrationer af afgrøder og maskiner, tematiserede rundvisninger og gennem oplæg i 5 videnstelte kan man få indsigt i den nyeste viden inden for økologisk landbrug. Ud over demonstrationer og ny viden handler dagen i høj grad om at have tid til at mødes og netværke på tværs af branchen. Til sidste Øko-markdag i juni 2024 lagde ca. 800 gæster vejen forbi arrangementet, og i år forventer arrangørerne endnu flere gæster.

- Vi gør Øko-markdag endnu større i år med flere udstillinger og fem videnstelte med oplæg, for vi har ramt et stort potentiale for at samle hele landbrugsbranchen til en lærerig dag i økologiens tegn, og det kan vi udvide, fortæller direktør Kirsten Holst fra Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

Bag Øko-markdag står Innovationscenter for Økologisk Landbrug, Landbrug & Fødevarer Økologi, Økologisk Landsforening, Velas, VKST, ØkologiRådgivning Danmark, Syddansk Økologi, Agillix og ICROFS. Der er desuden et bredt samarbejde med maskinproducenter, frøfirmaer og andre virksomheder om aktiviteter på dagen. Det fælles ønske er at samle kræfterne på én stor samlet dag i økologiens tegn og gøre det endnu større og endnu bedre end de tidligere udgaver i 2022 og 2024.

Et af de nye videnstelte i år har fokus på jordsundhed og regenerativt landbrug. Her kan man blandt andet deltage i oplæg og diskussioner om, hvordan vi kan måle jordsundhed, og se på den levende jord i mikroskop. En af oplægsholderne er William Anderson fra European Alliance

for Regenerative Agriculture.

Øko-markdag er den danske pendant til svenske Stora Slätte Ekodag og tyske Öko-Feldtage, der ligesom Øko-Markdag er landsdækkende arrangementer, hvor alle grene af det økologiske landbrug mødes for at udveksle erfaringer og få ny viden.

Øko-markdag er støttet af Fonden for økologisk landbrug.

Nyheder fra lf.dk

Læs mere her

Landbrug & Fødevarer
Sektor for Økologi

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A
Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V

T: +45 3339 4000
E: sektorokologi@lf.dk

Privatlivspolitik | Klik her for at afmelde nyhedsbrevet